

ΕΞΟΡΜΗΣΗ (και ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ - φ. 20, 15 Μαΐου 1997) - Αυτά είδα στο Δημόσιο

25 Μαΐου 1997 [Εκτυπώστε το Άρθρο](#) Ο Ανδρέας Λοβέρδος είναι αυτό που λέμε "τεχνοκράτης" της πολιτικής. Καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου, στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, ανήκει σ' εκείνα τα στελέχη του ακαδημαϊκού χώρου, που εκλήθησαν να περάσουν από τη θεωρία στην πράξη, μάλιστα σ' έναν απ' τους πιο νευραλγικούς τομείς του κράτους. Στις κυβερνήσεις Σημίτη του ανετέθη η θέση του γ.γ. Δημόσιας Διοίκησης. Από τη θέση αυτή είχε την ευθύνη σειράς μεγάλων φακέλων του πρώτου υπουργείου της χώρας, μεταξύ των οποίων ο Συνήγορος του Πολίτη, το ΑΣΕΠ, το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης, οι Ελεγκτές Δημόσιας Διοίκησης, το πρόγραμμα "Κλεισθένης" και ο νέος υπαλληλικός κώδικας. Σήμερα αποχωρώντας από το υπουργείο Δημόσιας Διοίκησης, λόγω του πρόσφατα θεσπισμένου ασυμβίβαστου της θέσης του Γενικού Γραμματέα με τη συμμετοχή στις εκλογικές λίστες του ΠΑΣΟΚ για τις επόμενες εκλογές, μιλάει στον Γεώργιο Π. Μαλούχο, για το έργο του στο υπουργείο, για το τι έζησε εκεί και - ίσως το κυριότερο - δίνει το εξαιρετικά ενδιαφέρον στίγμα του πως αντιλαμβάνεται την πολιτική μια νέα γενιά λειτουργών της. Ιδίως εκείνοι, που για χάρη της παραμέρισαν επιτυχείς πορείες στον ιδιωτικό τομέα και την επιστημονική δραστηριότητα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ : Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΙΤΗΘΗΚΕ

Τι σημαίνει να κάνεις σύσκεψη για τα σκουπίδια του υπουργείου.

Τι σημαίνει να αγοράζεις θωρακισμένα υπουργικά αυτοκίνητα που δεν κινούνται.

Τι σημαίνει τα κόμματα να αποσπούν δημοσίους υπαλλήλους που εξαφανίζονται.

Δημόσια Διοίκηση : ποιο είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα σήμερα;

Υπάρχει ένα πρόβλημα εξ αντικειμένου. Αν δει κανείς το μέγεθος του δημοσίου τομέα, δηλαδή πόσοι άνθρωποι έχουν εισόδημα από το δημόσιο, θα αντιληφθεί ότι μπορεί σ' αυτή την κατάσταση να οφείλεται και η σχετικά χαμηλή ανεργία. Αλλά, όπως είναι γνωστό, από την ανεργία δημιουργούνται και προβλήματα, αφού το θηρίο "δημόσια διοίκηση" αφ' ενός στρέφεται εναντίον της ανάπτυξης και αφ' ετέρου δεν μπορεί να πληρώσει ικανοποιητικά τους εργαζομένους του. Όταν όλοι στην πράξη αποδέχθηκαν το μεγάλο αριθμό των κρατικοδίαιτων πρέπει να αντιληφθούν ότι οι απαιτήσεις δεν μπορούν να ξεπεράσουν τη γενικότερη κυβερνητική στρατηγική. Ένας συνεπής πολιτικός και ένας συνεπής συνδικαλιστής αυτά πρέπει να τα χρεώνονται. Ο όγκος λοιπόν είναι το μεγάλο πρόβλημα και στη συνέχεια η ποιότητα και η νοοτροπία. Πρέπει να σας πω ότι στη θητεία μου στο υπουργείο χρειάστηκε να συμμετάσχω ακόμη και σε σύσκεψη για την απομάκρυνση των σκουπιδιών από το κτίριο. Επιπλέον, υπάρχουν και οι πάσης φύσεως αδράνειες. Ένα παράδειγμα: ο συνήγορος του πολίτη τεύχος (2223) Ο.Τ.Ι έρχεται ως ιδέα από την εποχή της υπουργίας Αθανάσιου Κανελλόπουλου, αλλά έπρεπε να φθάσουμε στο 1997 για να γίνει πραγματικότητα. Το 1991 δημιουργήθηκε ένα Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και έμεινε παραμελημένο χωρίς να μπορεί να επιτύχει σημαντικά αποτελέσματα και ήδη λειτουργεί γραφειοκρατικά. Υπάρχουν περιπτώσεις που ο πολίτης διαμαρτύρεται γιατί καθυστερεί η διοίκηση επί 4 μήνες μια ενέργεια και μετά από εννέα μήνες οι ελεγκτές έρχονται και λένε "έχετε δίκιο". Παρ' όλα αυτά, είδα ελεγκτές διαμάντια. Και θα δείτε σύντομα τους επιθεωρητές, τη μετεξέλιξη του σώματος των ελεγκτών που θα ελέγχουν με υπουργική παραγγελία τη διοίκηση με ευέλικτες πλέον διαδικασίες.

Πάντως δεν σας ακούω να τάσσετε εναντίον του μεγάλου κράτους.

Αντιθέτως. Στα όρια της περιορισμένης μου αρμοδιότητας και πολιτικής ευθύνης που είχα, θα έλεγα ότι όλες οι προσπάθειες ήταν στην κατεύθυνση της μείωσης του κράτους.

Κάνετε προσλήψεις;

Όχι μόνο δεν έγιναν προσλήψεις, αλλά ενσωματώσαμε την πολιτική μας βούληση σε προσχέδιο νόμου, που σε λίγο καιρό θα δείτε, με το οποίο σχεδιάζουμε να επεκτείνουμε το νόμο 2190 (σ.σ. το νόμο Πεπονή για τις προσλήψεις) -κατά τη γνώμη μου το πιο αξιόλογο νομοθέτημα των μεταπολιτευτικών τουλάχιστον χρόνων - και σε όλο τον ευρύτερο δημόσιο

τομέα. Τείνουμε δηλαδή να αποκλείσουμε σε βαθμό πια απόλυτο τη δυνατότητα ανάπτυξης πελατειακών σχέσεων μέσω του δημοσίου. Επιπλέον ήδη επεξεργαστήκαμε και είναι έτοιμα μέτρα πάρα πολύ σαφή που θα κάνουν και πολύ πιο γρήγορη τη λειτουργία του ΑΣΕΠ, μετά από δύο ετών εμπειρία.

Όπως ;

Η αντιμετώπιση του θέματος των ενστάσεων, που είναι η βασική χρονοβόρος διαδικασία. Επίσης η κατάργηση της ταξινόμησης των υποψηφίων δημ. υπαλλήλων ανά πενταετίες, μια διαδικασία που δεν είναι χρήσιμη για τη δημόσια διοίκηση. Βεβαίως, άλλο η πρόταση του υπουργείου και άλλο τι θα πει τελικά η Βουλή.

Θα υπάρξουν αντιδράσεις για την επέκταση του 2190 στον ευρύτερο δημόσιο τομέα ;
Κάποιοι, λίγοι πλέον, δεν συμφωνούν.

Γιατί ;

Με το επιχείρημα ότι εάν υπαχθεί ο ανταγωνιστικός ευρύτερος δημόσιος τομέας στο ΑΣΕΠ, θα μειωθεί η λειτουργία του σε συνθήκες αγοράς. Είναι ένα επιχείρημα που το λάβαμε υπ' όψιν. Βέβαια, οι αντιτιθέμενοι σήμερα έχουν κατά νου τις φοβερά χρονοβόρες διαδικασίες που χρειάζεται για να λειτουργήσει το ΑΣΕΠ. Αν όμως αυτές συντηρηθούν τότε δεν καταλαβαίνω γιατί να μην ισχύει ο νόμος 2190 για το διοικητικό προσωπικό - όχι βέβαια για τους δικηγόρους ή τα διευθυντικά στελέχη.

Και πώς θα τετραγωνιστεί ο κύκλος; Πώς θα μειωθεί ο χρόνος ;

Μα εντοπίσαμε που βρίσκονται οι δυσλειτουργίες. Έχουμε μια παράξενη νοοτροπία στη χώρα μας : όταν κάτι δεν πάει καλά, συνήθως σκεπτόμαστε το αντίθετο και όχι πώς θα το διορθώσουμε .Θα καταργήσουμε το ΑΣΕΠ; Όχι βέβαια. Θα του διευκολύνουμε το βίο. Και η δική του διευκόλυνση σημαίνει ταχύτερες προσλήψεις, όταν τις έχουμε ανάγκη.

Με θύμα την αξιοκρατία ;

Με θύμα τη γραφειοκρατία. Και πρέπει να γίνει σαφές, ότι το γενικό πάγωμα των προσλήψεων ισχύει. Η κυβέρνηση λειτουργεί απαγορευτικά. Και μόνο με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου μπορεί να γίνουν οι προσλήψεις, τις οποίες οργανώνει το ΑΣΕΠ.

Ας πάμε για λίγο στις μετατάξεις. Ποια είναι η πολιτική σας;

Για το θέμα αυτό, δεν έχω τη δυνατότητα να κάνω τόσο γενική αναφορά. Μπορώ όμως να σας πω ορισμένα πληροφοριακά. Πραγματώνονται επιτέλους κάποιες εκατοντάδες μετατάξεις από τα ναυπηγεία της Ελευσίνας. Απαλλάσσουμε μια προβληματική επιχείρηση από μια απ' τις βασικές αιτίες της ελλειμματικότητάς της και λύνουμε αντίστοιχες ανάγκες άλλων φορέων. Συνολικά όμως, οι μετατάξεις ως θεσμός, για να γίνουν χωρίς να κοροϊδεύουμε κανέναν και να μην γίνουν εργαλείο δίωξης κάποιων ανθρώπων, πρέπει ο έχων τη συνολική τους ευθύνη, να είναι σε θέση να γνωρίζει και τον αριθμό απασχολούμενων υπαλλήλων ανά υπηρεσία, αλλά και ανάγκες και ειδικεύσεις. Αλλά αυτό για να γίνει πρέπει να προηγηθεί η χρονοβόρος καταγραφή του χώρου και των αναγκών και όχι να παρουσιάζουμε άλλοθι άμεσου έργου. Συνεπώς, εμείς δίνουμε διπλή κατεύθυνση: όπου μπορούμε να είμαστε γρήγοροι είμαστε ήδη έτοιμοι και θα δείτε σύντομα το έργο, αλλά όπου χρειάζεται χρόνος, ευθέως θα βγούμε και θα το πούμε.

Και με τις αποσπάσεις δημοσίων υπαλλήλων στα κόμματα και τους βουλευτές;

Ο βουλευτής για να λειτουργήσει θέλει στήριξη. Γραμματειακή στήριξη και στήριξη επί της ουσίας. Υπό αυτήν την έννοια έχει τη δυνατότητα ενός μετακλητού υπαλλήλου που του παρέχει η Βουλή και επειδή δεν έχουμε χρήματα να του δώσουμε δημαγωγικά λέγεται ότι οι βουλευτές είναι υψηλά αμειβόμενοι οι ανάγκες είναι πολύ μεγαλύτερες από τα χρήματα που τους παρέχουμε πρέπει να τον στηρίξουμε για να επιτελεί σωστά το χρέος του. Δίδεται λοιπόν, η δυνατότητα να αποσπαστούν στους βουλευτές τρεις δημόσιοι υπάλληλοι. Όμως στην πράξη δημιουργούνται στρεβλώσεις. Ως προς το θέμα υπήρχε μια φοβερή ακαταστασία. Δηλαδή αρκούσε ο βουλευτής να ήθελε κάποιον και τον είχε. Όμως ο νόμος προβλέπει περιορισμούς. Δεν μπορεί ένας βουλευτής να πάρει δημόσιο υπάλληλο αν ήδη έχουν αποσπαστεί από μια υπηρεσία υπάλληλοι άνω του 2% ή από μια δημόσια επιχείρηση άνω του 5 τοις χιλίοις. Έως τώρα αυτό δεν τηρούνταν. Εγώ το τήρησα ευλαβικά σε σημείο που έχω δημιουργήσει αντιπάθειες σε πολιτικούς, ακόμη και φίλους και συμφοιτητές μου,

επειδή αρνήθηκα να παραβιάσω τη συγκεκριμένη νομοθετική διάταξη. Όχι επειδή είναι νομικιστής. Ξέρω τα όρια του νόμου. Αλλά επειδή το όλο θέμα είναι ευαίσθητο και υπό μία κατάλληλη δημαγωγία μπορεί να γίνει και επικίνδυνο. Τώρα, ως προς τις προσπάθειες στα κόμματα : το κόμμα, ως συνταγματικός θεσμός, με συμβολή στη λειτουργία του πολιτεύματος ζητάει βοήθεια.

Τι κάνει η δημόσια διοίκηση;

Εφαρμόζουμε αναλογικά τη νομοθεσία που επιτρέπει αποσπάσεις στους βουλευτές και για τα κόμματα. Αυτό το βρήκα και το συνέχισα. Δεν μπορείς δια μιας να εκφράσεις τις αντιρρήσεις σου για τη λειτουργία ενός θεσμού. Θα το δείς προσωπικά. Βεβαίως, βρήκα μια κατάσταση μη τήρησης των περιορισμών και για τα κόμματα. Και το πιο περίεργο; Βρήκα και έντονη δυσαρέσκεια από τα κόμματα, πλην της Νέας Δημοκρατίας. Από το ΠΑΣΟΚ και την Πολιτική Άνοιξη μου είπαν ότι έχουμε αποσπασμένους που δεν πατάνε ποτέ.

Και γιατί δεν έκαναν ένα χαρτί, να τους πάρετε πίσω;

Το έκαναν αντίστροφα. Έστειλαν κατάλογο με αυτούς που ήθελαν να παραμείνουν.

Η Ν.Δ. πώς δεν είχε παράπονα;

Μου έδωσε την εντύπωση ότι αυτά ήταν θέματα πολυτελείας στη δεδομένη συγκυρία (σ.σ. λίγο καιρό πριν την εκλογή του νέου Προέδρου Κ.Καραμανλή). Επικαλέστηκαν και αυτό το σέβομαι τεράστια οικονομικά προβλήματα και μου ζήτησαν να μη γίνει καμία άρση απόσπασης. Μετά από επαφές, συμφωνήσαμε να έχει η Ν.Δ. 59 δημόσιους υπαλλήλους. Κι ενώ αυτό συμφωνήθηκε, εμφανίστηκε την επόμενη ημέρα να ζητά πάλι υπαλλήλους. Εγώ δεν υπέγραψα.

Σας πνίγει η γραφειοκρατία;

Είναι γιγαντιαία, αλλά δεν μπορείς να εντοπίσεις το "άδικο" σε ένα σημείο και να το λύσεις δια μιας. Όλοι έχουν δίκιο και άδικο ταυτόχρονα και η γραφειοκρατία έχει συναίσθηση της αρνητικής της δύναμης.

Το κόμμα σας δημιούργησε προβλήματα στην άσκηση του έργου σας;

Πέρα από ορισμένες προσωπικές πικρίες, επειδή δεν ικανοποιούσα παράτυπα αιτήματα κατά τα λοιπά οι σχέσεις μου είναι πάρα πολύ καλές.

Τελικά, αν και σε γκρίζους τόνους, ζωγραφίζετε μια μάλλον ειδυλλιακή εικόνα για το Δημόσιο.

Ίσως το βλέπετε έτσι επειδή μιλούμε ψύχραιμα για τομείς που έχουν να κάνουν με τη γενικότερη εμπειρία και τις γνώσεις μου. Αντιμετωπίζω όμως και τα πράγματα ασφαλώς λιγότερο ευχάριστα Π.χ. θα ήθελα να είχα τακτοποιήσει το θέμα των κρατικών αυτοκινήτων και κυρίως των ανθρώπων που εργάζονται σ' αυτά. Από τις επισκέψεις που έκανα στο συνεργείο βρέθηκα σε εικόνες πρώιμου καπιταλισμού, που τις διάβαζα παιδί και νεαρός φοιτητής, δεν λύνονταν προβλήματα όπως π.χ. το πού θα άλλαζαν οι εργαζόμενοι ή αν θα είχαν φαρμακείο. Είδα άνθρωπο να κόβεται στο μέτωπο και να καλύπτεται το τραύμα με εφημερίδα. Μιλούμε για ένα ξέφραγο αμπέλι. Ένα συνεργείο που ο καθένας μπορεί να κλέψει, να κάνει ότι θέλει. Σε ένα ετοιμόρροπο κτίριο που στεγάζει ανθρώπους και ιδιαιτέρως ακριβά αυτοκίνητα. Αυτό με αρρώστησε.

Μα γιατί είναι τόσο δύσκολο;

Γιατί το 1992 έγιναν πράγματα που απ' όπου κι αν τα ακούσεις, ανακαλύπτεις τεράστιες πολιτικές ευθύνες

Λίγο πιο σαφής;

Καταργήθηκε ένα συνεργείο και αφέθηκαν να σκουριάσουν τα μηχανήματά του. Επιλέχθηκε ένα κτίριο ανασφαλές σε μέρος που προορίζεται να γίνει πάρκο. Για τις επισκευές καταφεύγουμε σε πανάκριβα ιδιωτικά συνεργεία. Ο κύκλος των ενδιαφερομένων για το στόλο αυτοκινήτων είναι πολύ μικρός με απόλυτους αριθμούς, ο νοών νοητό. Αγοράστηκαν θωρακισμένα αυτοκίνητα τέτοιου κυβισμού, που δεν άντεχαν τη θωράκισή τους.

Πήγατε στο υπουργείο Οικονομικών να ζητήσετε καινούργια;

Όταν πήγαμε στο γενικό λογιστήριο, το κάναμε με κριτήριο τη γενική πολιτική της

περικοπής των δαπανών στο δημόσιο. Είπαμε χρειάζεται ένα δισ. για νέα θωρακισμένα αυτοκίνητα, αλλά μάλλον δεν το άντεχε ο γενικότερος σχεδιασμός. Τελικά αποσύραμε το αίτημα. Αποτέλεσμα; Δεν μπορούμε να προστατεύσουμε τα πρόσωπα που βρίσκονται στο μάτι του κυκλώνα.

Μια προσωπική ερώτηση για το τέλος: πόσους συμβιβασμούς χρειάστηκε να κάνετε για να παραμείνετε στην πολιτική;

Ο πρώτος και μεγάλος συμβιβασμός, τουλάχιστον στη δημόσια διοίκηση, είναι στην ικανοποίηση εκ του αποτελέσματος. Πρέπει να μπορείς να ευτυχείς και με το ελάχιστο αποτέλεσμα, ενώ στον ιδιωτικό τομέα, η λογική είναι αντίθετη. Εφ' όσον μπορείς, κυνηγάς το μέγιστο. Με το θηρίο που έχουμε απέναντί μας, που ως τώρα φάνηκε ανίκητο, για μένα θετικό θα είναι να δημιουργήσουμε μια τάση. Όχι υπερβολικά βήματα, αλλά να σταματήσουμε τον κατήφορο και να κάνουμε τον αντίπαλο να υποχωρήσει κάποιους πόντους. Αυτό θα δημιουργήσει μια ελπιδοφόρα τάση και η ζωή των επόμενων θα είναι ευκολότερη.

Και από συνειδησιακή πλευρά;

Μέχρι τώρα πρόβλημα δεν τέθηκε. Αλλά, μιλώντας γενικά η πολιτική εμπεριέχει σύγκρουση και κάποια στιγμή στο βάθος του νού, θέματα συνείδησης ίσως τεθούν σοβαρά. Τα περιμένω αυτά.

*** Το *Civilitas.GR* και ο «ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ» προτίθενται να απομακρύνουν το κείμενο αυτό από την Ιστοσελίδα τους, εάν η αναδημοσίευσή του προσβάλλει κεκτημένα πνευματικά ή εμπορικά δικαιώματα (info@civilitas.gr)**